

gamle; ude ved Fyret laa der mindst en halv Snes Kuld, de maa sansynligvis være udklækkede der i Nærheden, da Ungerne var temmelig smaa; det kan udmærket passe, at de er udrugede i Mosen ved Sælhøjene.

Jeg tror, man kan regne med, at der yngler en 15—20 Par Ederfugle aarligt paa Øen.

Af Agerhønen (*Perdix cinerea*) traf jeg 4 Kuld med flyvefærdige Unger — den er sat ud for nogle Aar siden og formerer sig godt.

I Hedeselskabets Plantninger saa jeg flere Exemplarer af Træpiberen (*Anthus arboreus*), — Støren (*Sturnus vulgaris*), Lærken (*Alauda arvensis*) og den hvide Vipstjært (*Motacilla alba*) var almindelige; det er, hvad jeg har noteret op.

MINDRE MEDDELELSER.

NOGLE BEMÆRKNINGER OM PIROLENS (ORIOLOUS GALBULA) FOREKOMST HER I LANDET.

Professor O. G. Petersen udtalte i et Foredrag i ornithologisk Forening i Vinter, at han ikke trode, at *Oriolus galbula* kunde kaldes almindelig nogetsteds her i Landet, men at han kunde ønske nærmere Oplysninger herom. Undertegnede har under et kortvarigt Ophold paa Sydlolland først i Juni Maaned d. A. haft Lejlighed til at gøre Erfaringer, der synes at tyde paa, at Guldpirolen i hvert Fald nævnte Sted forekommer endogsaa temmelig almindelig. I en Bøgeskov paa ca. 150 Tdr. Land bestaaende af halvhundredaarige til hundredaarige Trær genlød Trækronerne af Guldpirolens højtklingende »lio-lio« og »byloh«. Min Led-sager og jeg var saa heldige paa een Gang at iagttage ca. en halv Snes Piroler, der opførte en ejendommelig Parringsdans i en fritstaaende meget høj Bøg. De stærkt farvede Hanner tog sig glimrende ud, naar de to og to i Flugt efter Hunnerne kastede sig ud i Luften belyste af den nedgaaende Sols Straaler. Det lykkedes mig at opdage en Rede ca. 30 Alen fra Jorden flettet til en tynd gaffeldannet Gren. Gennem Kikkert kunde jeg iagttage Hunnens fortsatte Redebygning, der foregik i stor Hast. Hele Højskoven syntes inddelt i Distrikter af de forskellige redebyg-gende Par. Skønt Kragerne er meget nærgaaende i samme Skov og saaledes hvert Aar bortfører en stor Part af Ællingebestanden

i et nærliggende Vildanderi, lader det til, at Guldpirolen kan holde sig dem fra Livet. Kragen nærer aabenbart stor Respekt for den lille modige og kamplystne Fugl. I Kirsebærtiden er den ellers saa sky og urolige Pirol en hyppig Gæst i den nærliggende Herregaardshave, og Ejeren har mangen en Gang set den hjemføre Kirsebærrene til Ungerne. Pirolen er iagttaget saa tidlig som først i Halvfjerserne i nævnte Skov, men kun enkeltvis, saa det er utvivlsomt, at den siden da har formeret sig stærkt. Jeg maa endnu tilføje, at jeg i Eftersommeren til min Fuglesamling har modtaget et smukt Eksempel, en stærkt udfarvet gammel Han (dog ikke pater familias til den omtalte Rede). — Det vilde være af Interesse, om ogsaa andre vilde udtale sig, hvis de har haft Lejlighed til at studere »den danske« Pirol paa nært Hold.

Kalkbrænderivej i Oktbr. 09.

EINAR FRIDERICHSEN.

FRA HOLMENE VED SAMSØ. Den 31 Maj var jeg igen paa mit gamle Terrain, de smaa Holme Øst for Langøre Havn. En stor Skuffelse var det at finde Fuglebestanden stærkt i Aftagende. Jeg skal her kortelig anføre, hvad jeg fandt, og hvad jeg ikke fandt, og ved Sammenligning med min tidligere Artikel om samme Æmne vil man let se Forskellen.

Paa Bosserne var Maagekolonien betydelig mindre, end da jeg undersøgte den i 1905, Æggene af første Kuld var borttagne, sandsynligvis benyttede til Føde, og Rederne indeholdt nye, ikke færdige Kuld paa 1—2 Æg.

En væsentlig Aarsag til Fuglebestandens Aftagen er, at der nu som i 1905 og selvfølgelig i alle mellemliggende Aar hele Sommeren igennem ligger fuldt af Stenfiskere i Vejrø Sund og nord for Vejrø og i Bugten ved Bosserne. Deres Haandtering er jo for saa vidt meget fredelig, og dog tvivler jeg ikke om, at deres hyppigste Middagsmad Sommeren igennem er Æggebage af Stormmaagens Æg. Min Baadfører, Hr. H. C. Petersen i Langøre ytrer noget i samme Retning. Til 25 Maj er det tilladt at tage Maageæg, og Samsingerne i Langøre og Omegn benytter sig vist ogsaa af Tilladelsen i rigeste Maal.

Jeg vil her sige, lad gaa endda med Maagerne; men at det har en i allerhøjeste Grad ugunstig Indflydelse paa de sjældnere Fugle, der yngler Side om Side med Maagerne, er jo givet. Jeg sigter her særlig til Stenvenderen (*Streptopelia interpres*), der før

var langt talrigere (i 1905 fandt jeg 3 Reder); de enkelte Par, der nu aarlig yngler paa Bosserne, ynder ikke daglige eller i alle Tilfælde meget hyppige Razziaer over deres Revier af Folk, der samler Æg ind for Fode. Paa den Maade skal en sky og ensom Fugl som Stenvenderen ufravigelig blive slettet som Ynglefugl.

Jeg saa 1 Par Stenvendere — Opsynsmanden paa Holmene mener ikke, der er flere; jeg fandt tillige deres Rede paa Midten af Bosserne, hvor en Plet Jord har en fra det øvrige afvigende Plantevækst (Marehalm). Reden indeholdt 3 Æg. Et mærkeligt Tilfælde skal jeg her anføre; i 1905 fandt jeg paa samme stærkt begrænsede Plet en Stenvenderrede med 4 Æg, der afveg fra de øvrige Stenvenderæg, jeg selv har i min Samling, og fra dem, som jeg har set i andres Samlinger, ved at være betydelig kortere og tykkere og ved at være lidt livligere grønne i Bundfarven. I Aar fandt jeg Reden i ikke 10 Skridts Afstand fra Stedet, hvor hin stod for 4 Aar siden, og Æggene i denne afveg paa samme Maade, kortere, tykkere og mere lysegrønne i Bunden end sædvanligt. En Fugl, som jeg ikke bemærkede sidst, men som H. C. Petersen iøvrigt siger skal findes enkeltvis rundt om hvert Aar, er Dværgherten (*Sterna minuta*). Jeg fandt 1 »Rede« paa Bosserne anbragt paa sædvanlig Maade i de hvide Strandsten lige indenfor Havstokken. Af Strandskaden (*Hæmatopus ostreologus*) saa jeg 2—3 Par og fandt 1 Rede.

Paa Vejrø var Maagerne ligeledes i Aftagende, og jeg saa slet ingen Graa Havmaager (*Larus argentatus*).

I Hullerne i Skrænterne fandt jeg et Par forladte Gravandere; 1 Par Tejster (*Uria grylle*) yngede i et Hul i Nærheden af Røgterens Hus, en af Fuglene rugede; men den var meget sky og fløj allerede fra Reden i 40—50 Skridts Afstand og lagde sig paa Vandet. Stærene (*Sturnus vulgaris*) var stadig almindelige, havde halvt udvoksede Unger i Redehullerne.

Af Ederfugle (*Somateria mollissima*) saa vi stadig større og mindre Flokke paa Havet; men jeg fandt ingen Reder paa Vejrø.

Maagekolonien paa Lindholmsrumpen er ligeledes mindre; et enkelt Par Præstekraver (*Charadrius hiaticula*) havde Rede ved Strandbredden. Paa Lindholmen fandt jeg 2 Par Ederfugle rugende i den opskyllede Tang paa Sydsiden; Rederne, med 3 og 5 Æg, var anbragte Side om Side med et Mellemlum af $\frac{1}{2}$ —1 Alen. Her saa jeg nogle enkelte Graa Havmaager, men fandt ingen Reder. Kyholm besøgte jeg ikke.

Paa »Kollerne«, Stenrøsene ved Besserrev, skal Ternekolonien efter H. C. Petersens Udsagn være fuldstændig forsvunden; paa Yderste Holm og Mejlsholm i Stavnsfjord saa jeg ikke sjældent baade Ternen (*Sterna hirundo*) og Kystternen (*Sterna macrura*), og her ynglede de spredt. Paa Mejlsholm bemærkede jeg nogle Skalleslugere (*Mergus serrator*), nogle Gravænder (*Tadorna vulpanser*) og nogle Graa Havmaager.

Af Gravanden fandt jeg 1 Rede under en tæt Tjørn.

Den prægtige Koloni af Graa Havmaager paa Yderste Holm er fuldstændig forsvunden; Fuglene yngler nu i delvis Koloni paa Maarup Hede. Fiskerne i Langøre har flyttet deres Bundgarn længere nordpaa, og de har da fulgt efter; det er vist slemme Røvere, de Graa Havmaager, og Folkene sender dem ikke de mest velvillige Blikke.

Nord for Hesselholm i Stavnsfjord i et Mosedrag tror jeg bestemt, at jeg iagttog en Flok Brushøns (*Machetes pugnax*). H. C. Petersen mener ogsaa at have bemærket en Fugl med »Krave«; men han har ikke noget rigtigt Navn til den. Jeg havde imidlertid heller ikke Lejlighed til at overbevise mig om Sagens Rigtighed.

Gøgen (*Cuculus canorus*) er almindelig i Eggen om Langøre og i Mosedragene ved Landevejen og paa Maarup Hede.

NIELS HEDIN.

IAGTTAGELSER FRA SKOVSHOVED. Omkring 1 Septbr. kom en halvvoksen Tejst svømmende tæt under Land indenfor Badehuse og Baadebroer. Jeg gik i en Baad for at iagttage den nærmere. Den var aldeles ikke bange, og man kunde komme den ganske nær. Da Vandet var stille og klart, kunde man se den svømme under Vandet brugende Vingerne til at svømme med. I Løbet af ca. 20 Minutter fangede den 6 Hundestejler. Den holdt Fisken en kort Tid i Næbet og slugte den derpaa. Tilsidst kom jeg den saa nær, at jeg fangede den med Hænderne, fotograferede den, og slap den ud igen. Dette skræmmede den aldeles ikke, den genoptog straks sin Hundestejlefangst.

En halvvoksen Skallesluger opholdt sig i flere Dage omkring 20 August samme Sted. Ogsaa den fangede uafbrudt Hundestejler. Desværre blev der skudt paa den fra en Motorbaad. Fuglen søgte ind mellem Stenene ved Bolværkerne; om den blev ramt kunde ikke ses, men næste Dag blev den set fiskende igen.

Det har maaske Interesse i denne Tid, da der klages over Hundestejlernes Overhaandtagen, at vide, at disse Fugle tage en Mængde Hundestejler.

København, 9 Septbr. 1909.

CARL RUBOW.

SMAATRÆK FRA FUGLELIVET PAA EGHOLM. Medens Hættemaagerne (*Larus ridibundus*) bygge Rede og lægge Æg, bliver Hunnen ved Redepladsen og passer paa denne, da der er stadig Slagsmaal om Rederne, og de røve og spise hverandres Æg. Hannen bringer Hunnen Føde. Naar han kommer, gør hun sig elskværdig, hvorefter Hannen gylper Føden op til hende. Et Par Minutter efter finder Parring Sted. Da der ingen ydre Forskel er paa Hannen og Hunnen, dømmer jeg efter Stillingen under Parringen, at det er Hannen, der bringer Føde. Jeg har iagttaget det ved 3 forskellige Par i Løbet af kort Tid. Under selve Rugningen har jeg ikke set Magerne bringe Føde til hinanden.

Ved Stormmaager (*Larus canus*) har jeg iagttaget, at under Rugningen ligger den ikke rugende Mage i Nærheden af Reden 1 à 2 Alen derfra, naar den ikke er ude at søge Føde. Fuglene skiftes til at ruge.

Naar Ungerne ere et Par Uger gamle, kende de Forældrene paa lang Afstand, naar disse komme flyvende.

Naar Fuglen skræmmes fra Reden, følges Han og Hun sammen tilbage.

Gravænder (*Tadorna cornuta*) følges ligeledes ad tilbage, naar de ere skræmte bort fra Reden. De gaa i Land et godt Stykke fra Reden og nærme sig forsigtigt, Hunnen altid forrest. Ved en saadan Lejlighed, hørte jeg Hannen, da Hunnen var meget betænkelig ved at gaa paa Reden, give Lyde fra sig, der var en Mellemtung mellem Kvidren og Fløjten, noget højere end en Vipstjærts Kvidren, naar den gaar med Ungerne. Den første Gang, jeg hørte det, tvivlede jeg om, at det var Anden, men da det kort efter gentog sig, og jeg tydelig iagttog Anden paa 12 à 15 Alens Afstand, var der ikke Tvivl om at det var Han-Gravanden, der »sang«.

København, 9 Septbr. 1909.

CARL RUBOW.

ET AFBRUDT SVALETRÆK. I Begyndelsen af Maj havde der vist sig en Del Forstuesvaler (*Hirundo rustica*) her ved Sana-

toriet, men de var atter snart forsvundne; Digesvalerne (*Hirundo riparia*) var ogsaa komne, og havde taget deres gamle Redeplads i Besiddelse, og enkelte Bysvaler (*Hirundo urbica*) var sete af og til. Men at Trækket endnu langt fra var afsluttet, men tvertimod i fuld Gang, fik jeg at se, idet der 26 og 27 Maj optraadte Svaler i stort Tal omkring ved Sanatoriet, uden Tvivl nogle, der under deres Træk var blevne overraskede af daarligt Vejr og derfor slog sig til Ro her for et Par Dage.

Det havde været smukt og klart Vejr 25 Maj, men om Aftenen og en Del af Natten havde det regnet og blæst fra Sydøst. Om Morgenen var det diset og regnfuldt med svag Blæst og 10 Graders Varme, og hele Dagen igennem blev det ved at regne. Straks næste Morgen fandtes der Masser af Forstuesvaler omkring Sanatoriet. Der sad paa Altanen udenfor mit Soveværelse en Rad forpjuskede og ynkelig udseende Fugle, der rolig fandt sig i, at jeg betragtede dem i en Alens Afstand. Omkring ved Sanatoriebygningen fandtes de i Hundredevis, de sad paa Tagene, i Træerne og paa Jorden, fløj for en stor Del omkring ivrigt beskæftigede med at søge Føde. Syd for Hovedbygningen findes en aaben Plads, der fortsætter sig i en Udhugning gennem Højskoven ned til Stranden; her var Læ og øjensynlig en Del Insekter i Trætoppene, thi her holdt Svalerne til det meste af Dagen, strygende langs Træernes Toppe; at det kneb med Føde var tydeligt nok, thi det gik ogsaa ud over Bierne fra et Stade paa Sanatoriets Grund, en Føde Svalerne dog næppe tager under almindelige Forhold. Foruden Forstuesvalerne fandtes der Bysvaler i mindre Tal og enkelte Digesvaler. Den følgende Dag var Vejret uforandret, og Svalernes Antal forøgedes, navnlig kom der flere Bysvaler; jeg talte paa en Gang 70, der sad paa en Gesims paa en af Bygningerne, dækkede imod Regnen af det fremspringende Tag-skæg. Henimod Aften viste sig ogsaa nogle Mursejlere (*Cypselus apus*), der valgte sig en ganske ejendommelig Hvileplads, nemlig paa Udsiden af Dampskorstenen, hvor de hagede sig fast med Klørne og bredte Vingerne ud.

Den paafølgende Dag klarede Vejret op, og Svalernes Antal tog af, og Dagen efter var der af den talrige Skare paa ialt over 1000 Svaler kun enkelte Par tilbage. Et Par Forstuesvaler byggede paa en af Sanatoriets Gange, hvad der i og for sig ikke var saa mærkeligt, men mere ejendommeligt var det, at de anbragte deres Rede ovenpaa en lille Kasse, der dækkede Klokken paa et

af de elektriske Ringeapparater, som lød mange Gange Dagen igennem.

Sanatoriet ved Nakkebølle Fjord i Juni 1909.

O. HELMS.

VADEFUGLE I TRÆER. Den 6 Juli 1909 paa Andejagt omkring en Sø paa ca. 600 Tdr. Ld. blev jeg mod Middag forfulgt af et Par Tinksmedklirer (*Totanus glareola*), der var særlig fornærmede, fordi jeg med mine Hunde tillod mig at betræde deres Enemærker, hvor vi havde en velbegrundet Mistanke, om at en gammel, klog Roandrik havde skjult sig. Uagtet Klirernes Unger var store og fløj ganske godt, og uagtet vi intet vilde skade disse, udtømte de gamle Tinksmede dog deres Vrede over os i en Strøm af Verbalinjurier. Da jeg slog mig ned der for at holde Middag, blev Tinksmedene særlig irriterede over vor Sindsro, og de placerede sig tilsidst i Toppen af en Seljepil, hvorfra de havde udmærket Overblik over Situationen. Den ene maatte stadig slaa med Vingerne for at holde Balancen, medens den anden havde ligefrem Øvelse deri. Den stod ganske frit paa Grenen og skældte os ud, idet den slog Takt med Hoved og Hale, som for at give sin Mening større Vægt. Da jeg et Øjeblik havde iagttaget de to, gik jeg bort for at lade de prægtige Fugle have Fred.

Paa Bornholm har jeg et Par Gange set, at en jaget Vandrixer har sat sig i et Træ, en Gang i en Æl paa en svær Gren højt til Vejrs.

Slesvig i September 09.

B. SIMONSEN.

FISKEØRN (*Pandion haliaëtus*). Den 9 Septbr. blev der skudt en Fiskeørn ved Egsmark Strand, Ebeltoft Vig. Den kom flyvende langs Stranden, holdt af og til stille i Luften og spejdede, hvorpaa den kastede sig ned i Vandet, saa det sprøjtede op om den. Den fortsatte sin Vej mod Vest følgende Stranden.

Da den mærkede, at den blev efterstræbt, hævdede den sig saa højt, at den kun var at øjne som en lille Prik, kredsede nogle Gange frem og tilbage og forsvandt mod Vest.

Dagen efter kom den tilbage, følgende Stranden paa samme Maade som før, og blev da skudt.

Den 22 Septbr. saas atter en Fiskeørn. Den gik mod Sydvest temmelig højt til Vejrs og var efterfulgt af Krager og Maager.

Egsmark Strand i Septbr. 09.

R. THYGESEN.